

čtvrtek 13. září 2018

Výročí, které nám vůbec nikdo nepřipomenul - 80 let od sudetoněmeckého povstání

PB a vlk

13. 9. 2018 [KosaZostra](#) čili [vlkovobloguje.wordpress.com](#)

Sudetoněmecké povstání se nepřipomíná, ale zapomínat by se na něj nemělo. Už jen kvůli desítkám lidí, kteří položili život při obraně Československa. Povstání nelze vykreslit ve stručnosti, neboť by to vydalo na knihu, přesto jsem se pokusil přiblížit to nejpodstatnější v přijatelně únosné formě.

Když před měsícem media třestila ohledně 50. výročí okupace Československa vojsky Varšavského paktu, dostali jsme tenkrát do vysílání Dualogu v této věci od jednoho z posluchačů otázku, zda nám nepřipadá, s letošním výročím spojená mediální kampaň příliš nabubřelá a gigantická. Moje odpověď byla velmi jednoduchá – nikoli pokud o měsíc později, tedy v září, povedou media a politici stejně intenzivní a detailní připomenutí a připomínání událostí ze září 1938, včetně všech peripetií, konání, důsledků. Ale že si dopředu dovolím odhadnout, že nic takového nenastane. Že tohle výročí nikdo připomínat příliš nebude a jen tak kolem nás prošumí.....

Netuším, co se ještě stane v tomto ohledu během následujících 2 týdnů, které zbývají do výročního dne Mnichova, ale přesto si dovolím už dnes tvrdit, že jsem měl, bohužel, pravdu. Ačkoli, jak už jste mohli od vlka také číst, či u Boríška slyšet, že jestliže bych posuzoval srpen 68 a září 38 jako zranění lidského těla, pak Srpen je pro mne nanejvýš zlomením ruky, zatímco Mnichov 38 zlomením páteře. A k tomu nově dodávám, že bez událostí starých 80 let, by se žádný Srpen z před půl století nikdy nekonal, protože vyplýval z té mnichovské zrady a mnichovanství.

Přesto, nebo právě proto se ohledně výročí 1938 je totální ticho po pěšině. Ostudné ticho. Zejména z Hradu nebo Strakovky nikdo ani nehlesnul letos v květnu, při výročí první částečné mobilizace. Nebyl čas, tehdy měli všichni politikáři (včetně dvou nejvyšších) i jejich písmáci, úplně jiné starosti – dát najevo co nejhlasitější a co nejvřelejší souhlas s odpálením amerických, britských a francouzských raket na Sýrii na základě nezvratného důkazu o tom, že Asad nasadil bojové plyny, ve formě jakéhosi videa na internetu. Ano opravdu tenkrát nebylo vhodné, připomínat v tuzemsku květnovou mobilizaci! Někdo by si to mohl dovolit pospojovat do nežádoucích konotací s rokem 1938 a rolí tehdejšího hegemonu spolu s tím, co následně, v součinnosti s ním předvedli Britové a Francouzi...

80 let od sudetoněmeckého povstání

Sudetoněmecké povstání se nepřipomíná, ale zapomínat by se na něj nemělo. Už jen kvůli desítkám lidí, kteří položili život při obraně Československa. Povstání nelze vykreslit ve stručnosti, neboť by to vydalo na knihu, přesto jsem se pokusil přiblížit to nejpodstatnější v přijatelně únosné formě.

Večer 12. září 1938 pronesl Adolf Hitler na sjezdu NSDAP v Norimberku projev, v němž slovně zaútočil na Československo. Zájemci si jej v originále mohou poslechnout [zde](#). Tento projev se stal signálem k zahájení sudetoněmeckého povstání připravovaného už od léta. Došlo k demonstracím, napadání Čechů a Židů a státních orgánů. Plně povstání vypuklo následujícího dne, kdy bylo zabito sedm četníků a další byli zraněni či odvečeni do Německa. Některé části republiky byly de facto odtrženy od Československa, neboť ČSR nad nimi nemohla už vykonávat správu.

V Habersbirku (Habartově) došlo k incidentu, při němž byli zabiti čtyři četníci (Jan Koukol, 38 let, zastřelen při přepadu četnické stanice, Antonín Křepela, 27 let, postřelen henleinovci (pojmenování podle předsedy SdP K. Henleina), odvečen a ubit krumpáči, Stanislav Roubal, 23 let, zastřelen henleinovci střelou dum-dum do obličeje, Vladimír Černý, 27 let, střelen do zad při vystupování z autokaru při osvobozování četnické stanice). Strážmistr Pardus a jeho manželka Růžena byli těžce raněni, oba měli rozbitou hlavou, strážmistr byl dvakrát udeřen hornickým krumpáčem. Detaily [zde](#).

Schwaderbach (Bublava) byl svědkem útoku henleinovců na celní úřad, kde odzbrojili finančníky, a následně střelby na četnický autokar, v němž zemřel řidič Josef Falber, 27 let. Zajato bylo 19 četníků, 12 finančníků a 12 vojáků, které povstalci odvěkli do Německa. Při pokusu osvobodit zajatce družstvem SOS (Stráž obrany státu) byli zabiti ručním granátem Josef Brčák, 27 let a František Novák, 40 let. Další byli raněni. Podrobnosti [zde](#).

Pohřeb zabitých českých četníků v Bublavě - Schwaderbachu), Habartově-Kluči - Habersbirku a v Krajkové - Gossengrünü.

U obce Gossengrün (Krajková) byl zasažen do hlavy strážmistr Ráž, 29 let, řidič četnického autokaru. Závodčí Pokora byl střelen projektilum dum-dum do levé lopatky a byla mu v nemocnici amputována ruka a lopatka. Otakar Stehlík byl postřelen. Více [zde](#).

V severozápadních, severních a jihozápadních Čechách bylo vyhlášeno stanné právo. a za pomoci armády bylo 14. září 1938 henleinovské povstání potlačeno.

Incidenty nicméně pokračovaly a 15. září byl hodinu po půlnoci kontrolovaným cyklistou zastřelen štábní strážmistr Jan Heřmánek na náměstí obce Hora sv. Šebestiána, vojín Laburda postřelen do břicha a Otto Pešek zraněn do nohy. V Chebu propukla v ústředí Sudetoněmecké strany (SdP) přestřelka při pátrání po zbraních, při níž byl zabit strážník Jan Klenner, železniční zřízenec Emanuel Bláha, vrátní z nádraží Václav Tejček a čtyři Němci. Nalezeny byly zbraně německého původu a vysílačka.

15. září 1938 nastal hromadný útěk německého obyvatelstva do Říše. Velitelství 5. divize ve večerním přehledu zpráv z 19. září 21:30 uvedlo: „Stěhování obyvatelstva do Německa trvá. Pohraniční obce jsou poloprázdné, zbývají pouze starci, děti a ženy. Vlaky do Rakous jsou přeplněny uprchlíky. Říš. něm. příslušníci jsou prý vybízeni, aby dnes odjeli do Říše, že jest to poslední termín. Zachycené dopisy uprchlíků dávají poznatek, že jsou odesíláni do Bayreuthu. Mluví se u nich na shledanou 1. října někde a velmi často až o Vánocích. „ 15. září zastřelil v Krajkové vojín čs. armády Franz Ludwig pět vojáků 1. roty cyklistického praporu 1 a spáchal sebevraždu.

Oddíl sudetoněmeckého Freikorpsu při nástupu

Sudetendeutsches Freikorps, ozbrojená polovojenská organizace sudetských Němců, jejímž cílem bylo zneklidňovat čs. orgány na státních hranicích, vznikla 17. září 1938. Základní zásadou Freikorpsu bylo někam proniknout, způsobit zmatek, pokud možno vzít rukojmí a zmizet. Nájezdy malých útočných skupin měly probíhat pořád.

21. září 1938 přijala vláda Dr. Hodži britsko-francouzský plán na odstoupení částí pohraničí Německu. Proti tomu se zvedla mohutná vlna odporu a probíhaly masové demonstrace, po nichž vláda podala další den demisi. Z pohraničí začali utíkat Češi a němečtí antifašisté a naopak Němci se vraceli zpoza hranic. Večer hrozili zaměstnanci Škodových závodů v Plzni stávkou, dokud nebude odvoláno odstoupení určitých území Německu. Dělnictvo stálo za armádou a chtělo společně s ní hájit celistvost hranic. Podle dělníků byla republika zaprodána cizinci a o její hranici vyjednávají lidé, kteří o republice před několika lety ani nevěděli. Po domluvě s posádkovým velitelem v Plzni došlo k uklidnění situace. V noci zahájili henleinovci další vlnu útoků, když napadali střelbou a granáty stanoviště družstev SOS.

Okres Aš byl, počínaje 22. zářím 1938, de facto odtržen od Československa, přičemž to samé nastalo i v jiných částech republiky. Čs. bezpečnostní síly proti situaci před devíti dny měly proti sobě vojensky organizované a vyzbrojené skupiny podporované z Německa. Jednotky SOS měly ruce svázané omezeným použitím zbraní a byly demoralizované vládním rozhodnutím o omezeném použití zbraní. Naproti tomu německé obyvatelstvo většinově radostně očekávalo Wehrmacht a slavnostně vyzdobilobyce. 22. září došlo k řadě bojů. SOS začala podléhat armádě, což zefektivnilo boj proti nepříteli. Tanky byly nasazeny například v Kraslicích

Mobilizace v září 1938 - odjezd čsl. armády na hranice

Následujícího dne došlo k vyhlášení mobilizace čs. armády. Koncem září 1938 se přepady československého území zintenzivnily a docházelo k tvrdým střetům. Přibývalo mrtvých a raněných. Na jihu Moravy se až do 5. října bojovalo o Hardeggskou celnici, kterou obránci ubránili až do vydání této oblasti.

Sudetoněmecké povstání skončilo v podstatě podpisem Mnichovské dohody v noci z 29. na 30. září 1938, i když střety s henleinovci neustaly a například 8. října 1938 byl zastřelen štábní strážm. Jaroslav Lauda u Nové Vsi u Kdyně a desátník v zál. Vojtěch Ret byl tamtéž zraněn, zajat, mučen a ubit. V září a říjnu 1938 mělo padnout 95 příslušníků čs. ozbrojených sil. Zavlečeno do Německa bylo asi 850 lidí z řad ozbrojených složek a úředníků. Zavlečení se nevyhnulo osmi ženám a dvěma dětem. V září 1938 proběhl na území Československa konflikt, který měl charakter války, často brutální a nelítostné. Na tuto válku o pohraničí a roli henleinovců v ní by mělo být myšleno, hovořili se o vztahu Čechů k sudetským Němcům v roce 1945.

Informace byly čerpány především z knihy od Miloslava Svitáka vydané loňského roku autorovo nakladatelstvím pod názvem „Krvavá hranice západních a jižních Čech na podzim 1938: Incidenty mezi čs. jednotkami a henleinovci. Události od 12. září 1938 do 11. října 1938 pohledem zpravodajského oddělení I. Sboru.

[Merkelová](#) nedávno prohlásila, „Vyhnání a útěk Němců byly především bezprostředním následkem Němci započaté druhé světové války a nevýslovných zločinů nacionálněsocialistické diktatury,.... To ale nemění nic na tom, že pro vyhnání neexistovalo ani morální, ani politické ospravedlnění,“ zdůraznila šéfka německé vlády, která v této souvislosti hovořila o „hořké nespravedlnosti“. A dodala :

„Až dva miliony lidí přišly následkem vyhnání a útěku o život,“
To se opravdu těžko připomínají události z roku 1938...